

8. Sidorova , I., Smolina , O., Khomiakova , O., Andriichuk , P., & Romaniuk , L. (2022). Introduction of the latest teaching practices and development of the educational process in the field of culture and art: the experience of EU countries. *Revista Eduweb*, 16(2), 70–81. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.4>

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

*Гончарук М.І., здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Білозерська Г.О., кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

В умовах модернізації національної системи освіти відбувається переосмислення парадигми педагогічної науки, що відображається у тенденції до міждисциплінарності та інтегрування знань. Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес є важливим етапом сучасної освіти. Використання інтерактивних художньо-педагогічних технологій на уроках музичного мистецтва - це один з передових підходів до навчання, який допомагає створити цікаве та насичене навчальне середовище, сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та розвитку творчого потенціалу учнів.

Проблемі педагогічних технологій присвятили свої праці такі видатні вчені: О.Олексюк, В.Безпалько, П.Борисова, М.Кларін, І.Підласий, О.Пехота, П.Самойленко, С.Сисосва, В.Сластьонін тощо. Так, О.Пехота визначає певну ієрархію у технологіях: освітня технологія; педагогічна технологія; технологія навчання (виховання, управління), де кожна з них має свої цілі, завдання, зміст. Він зазначає, що «педагогічна технологія відображає тактику реалізації освітніх технологій у навчально-виховному процесі і будується на знанні закономірностей функціонування системи «педагог - середовище - учень» у певних мовах навчально-виховного процесу» [3].

У педагогічну практику універсальний грецький термін «технологія» (означає «знання про майстерність») увійшов разом із виникненням необхідності наукового обґрунтування закономірностей пошуку оптимальної

сукупності методів і засобів організації навчально-виховного процесу, цілеспрямованого впливу на особистість учня, що характеризують майстерність педагога, подібну до мистецької діяльності (від «технос» – мистецтво, майстерність, «логос» – вчення, наука) [4] .

Освітні технології складають сьогодні цілу галузь педагогічної науки, осмислюється технологічний підхід в освіті, підлягають опису та аналізу найпоширеніші вітчизняні та зарубіжні технології, обґрунтовуються авторські технології, фокусується арсенал технологій викладання окремих предметів у середній і вищій школі.

Технологія включає в себе планування, організацію, виконання та оцінювання педагогічного процесу. Вона включає в себе певні етапи, такі як аналіз потреб учнів, вибір методів та засобів, організація уроку, проведення практичних та творчих завдань, оцінювання та контроль результатів.

Педагогічна технологія представляє собою цілісний підхід до організації навчально-виховного процесу, спрямований на досягнення найкращих виховних та навчальних результатів, системне планування та управління рішенням педагогічних завдань. Ця технологія охоплює різні види ресурсів: людські (вчителі і учні, як суб'єкти освіти), інтелектуальні (знання і ідеї), технічні (засоби та методи організації освітньої діяльності, включаючи аудіовізуальні та мультимедійні засоби). Однією з ключових особливостей педагогічної технології є її постійна взаємодія між вчителем і учнями та забезпечення постійного зворотного зв'язку, що дозволяє неперервно коригувати навчально-виховний процес. Педагогічна технологія є науково та методично обґрунтованим процесом досягнення педагогічних результатів, які можна гарантувати і потенційно відтворювати, і вона характеризується своєю структурованістю та алгоритмічністю.

Характеристика педагогічних технологій як „художніх” передбачає використання в освітньому процесі в якості основного навчально-пізнавального матеріалу мистецтва, отже застосовуємо в цьому випадку термін художньо-педагогічні технології. Специфіка художньо-педагогічних технологій стосовно

загальної мистецької освіти полягає в єдності навчальних і виховних функцій із пріоритетом останніх, що забезпечують смисло-ціннісні орієнтації і загальнокультурні компетентності школярів на відміну від спеціальних закладів (музичних і художніх шкіл, шкіл мистецтв), завдання яких – поряд з естетичним вихованням здійснювати початкову професійну підготовку учнів до можливої майбутньої професії у царині мистецтва [5].

Головна мета художньо-педагогічних технологій полягає в тому, щоб створити сприятливі умови для розвитку творчих та художніх здібностей учнів, сприяти їх самовираженню та самореалізації через мистецьку діяльність. Ці технології допомагають стимулювати творчу активність, розвивати уяву, почуття, інтуїцію, а також навички сприйняття та аналізу мистецтва.

Художньо-педагогічні технології можуть включати у себе різні методи та прийоми, такі як:

Творчі завдання та проекти - створення власних творів мистецтва, які дозволяють учням самостійно використовувати свою уяву та технічні навички.

Рольові ігри та драматизації - використання акторської гри для розуміння ролі та почуттів персонажа в мистецькому творі.

Експерименти та досліди - вивчення різних художніх прийомів та технік, застосування їх у власних творчих роботах.

Використання нових технологій та медіа - використання комп'ютерів, програмного забезпечення та інших мультимедійних засобів для створення, візуалізації та представлення мистецьких творів.

Всі ці методи та прийоми сприяють розвитку креативності, самовираження та самостійності учнів, а також допомагають залучити їх до активної мистецької діяльності. Використання художньо-педагогічних технологій на уроках музичного мистецтва допомагає досліджувати й розкривати творчий потенціал учнів, розвиває їхню музичну ерудицію та знання про музику[2].

Аналіз теоретичних джерел з проблеми педагогічних технологій і врахування специфіки й освітньої місії предметів художньо-естетичного циклу у

загальноосвітній школі дає підстави узагальнити й класифікувати й репрезентувати художньо-педагогічні технології, які доцільно застосовувати у навчально-виховному процесі, а саме: інтегративні, проблемно-евристичні, інтерактивні, ігрові, сугестивні та естетотерапевтичні (арт-терапевтичні), музейні, медіа-технології.

Інтерактивні (*інтерактивний від англ. interaction – взаємодія*) художньо-педагогічні технології мають на меті формування соціокультурних і художньо-комунікативних компетентностей, вони сприяють активізації спілкування і взаємодії учнів у процесі опанування мистецтва, у перебігу яких відбувається взаємовплив, обмін художніми смислами[4].

Інтерактивні художньо-педагогічні технології відкривають перед учнями широкі можливості для покращення якості навчання та підвищення інтересу до музики. Вони передбачають активну участь учнів у навчальному процесі та можливість обміну інформацією між вчителем та учнями.

У музичному мистецтві інтерактивність може виявитися наступними способами:

1. Використання музичних додатків та програм: існує безліч мобільних додатків та програм, які допомагають учням навчатися гри на музичних інструментах, розпізнавати ноти та вивчати музичну теорію. Вони роблять навчання більш захопливим та ефективним.
2. Віртуальні реалії (VR) та розширена реальність (AR): використання VR та AR технологій дозволяє створити іммерсивні музичні дослідження та концертні враження, які неможливо досягнути звичайними засобами. Учні можуть відчувати себе в середині оркестру або бути віртуальними слухачами великих музичних виступів.
3. Музичні інтерактиви та інструменти: сучасні музичні інтерактиви, такі як синтезатори, електронні барабани та інші музичні іграшки, дозволяють дітям експериментувати зі звуком та ритмом та створювати власну музику.

Аспект “інструментальності” інтерактивного музикування спрямований на

виконання цільових функцій вокально-хорової діяльності за допомогою правильної організації даного процесу, підбору ефективних методів та прийомів. Саме включення в систему інтерактивних методів, на відміну від активних, передбачають орієнтування на ширшу взаємодію учасників цього процесу з домінуванням їхньої стійкої активності [3].

Використання інтерактивних художньо-педагогічних технологій на уроках музичного мистецтва допомагає покращити музичну грамотність учнів. Вони можуть вивчати різні музичні стилі, історію музики, а також вправлятися в розпізнаванні різних інструментів та композиторів. Інтерактивні завдання та тести допомагають учням збагатити свої знання та розвинути критичне мислення [6].

Однією з основних переваг інтерактивних технологій є можливість створювати власну музику. Учні можуть експериментувати зі звуками, створювати власні композиції та навіть виконувати їх перед класом або в онлайн-середовищі. Це стимулює творчість та самовираження учнів.

Використання інтерактивних художньо-педагогічних технологій на уроках музичного мистецтва відкриває безмежні можливості для навчання та розвитку учнів. Це робить процес навчання більш захопливим та ефективним, сприяє розвитку музичної грамотності та творчості. Вчителі та учні отримують доступ до інтерактивних інструментів, які збагачують навчальний досвід і роблять його більш захопливим. Використання сучасних технологій дозволяє педагогам створювати уроки, що відповідають потребам і інтересам сучасних учнів.

Окрім того, інтерактивні художньо-педагогічні технології сприяють створенню навчального середовища, в якому учні активно взаємодіють між собою та з вчителем, спільно вирішують педагогічні завдання та навчаються, розвиваються, і творять музику разом. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, співпраці та творчого мислення.

Отже, використання інтерактивних художньо-педагогічних технологій на уроках музичного мистецтва дозволяє досягнути високих педагогічних результатів, зробити навчання більш захопливим та інтерактивним, і надає

учням можливість виявити свій потенціал у світі музики. Такий підхід сприяє розвитку музичної культури та підготовці нового покоління творців та шанувальників мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Білозерська Г. О. Формування розвивального середовища професійної підготовки майбутнього чителя музики: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Г. О. Білозерська; НАПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – Київ, 2011. – 23 с.
2. Білозерська Г. О. Критерії та рівні сформованості розвивального середовища професійної підготовки майбутнього вчителя музики. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2011. № 27. С. 210–215.
3. Кравцова Н. Є., Білозерська Г. О., Швець І. Б., Кравченко І. М. Вокально-хорове виконавство як вид інтерактивного музикування майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі професійної підготовки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Випуск 79. Том 1. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 171-174. <https://doi.org/10.31392/NPU-ps.series5.2021.79.1.36>
4. Масол Л. М. Інтеграція в системі шкільної мистецької освіти і поліхудожня підготовка вчителів // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Вип. 4. Київ : Наук. світ, 2003. С. 7–15.
5. Масол Л.М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. – 178 с.
6. Музыка О., Лопатюк Ю., Белінська Т., Білозерська А., Швець І. М. (2020). Мистецька освіта в контексті сучасного освітнього процесу. Універсальний журнал освітніх досліджень. <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082408> DOI: <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082408>
7. Пехота О. М. Технології педагогічної освіти: мета, зміст, особливості застосування у сучасних умовах. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки. - 2013. - Вип. 1.40. - С. 26-31

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ-МУЗИКАНТІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА США

*Добровольська Р.О., доктор філософії, старший викладач
Останчук Л.О., заслужена артистка України, старший викладач
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

Постановка проблеми. Підготовка фахівців-музикантів в університетах Європейського союзу та США має свою історію та передумови. Саме у США функціонування музичної терапії в університетському освітньому просторі почалось з використання перших навчальних програм в